Institute of Certified Public Accountants in Israel
לשכת רואי חשבון בישראל
מאת הנשיאה

יא׳ בניסן, תש״פ
5 באפריל, 2020

לכבוד,
ח״כ עודד פורר
יו״ר ועדת הכספים

נכבדי,

הנדון: ריכוז סוגיות העולות מהשטח לגבי הלוואות מהקרן לסיוע בהתמודדות עם השפעת התפרצות נגיף הקורונה

לקראת הדיון בנושא שבנדון, נבקש להעלות בפניך ובפני חברי ועדת הכספים ריכוז של סוגיות העולות מפניות רבות של חברי לשכת רואי חשבון בישראל, המייצגים ציבור רחב של לקוחותיהם שנקלעו למצב כלכלי קשה בשל משבר הקורונה ומבקשים לקבל הלוואות מהקרן, אך נקלעים לקשיים רבים מספור. סוגיות אלה הובאו לידיעתו של סגן החשב הכללי חסן איסמעיל.

הערמת קשיים בבקשות של עסקים קטנים ובינוניים

1. למרות האמור בדיונים קודמים, ובהתאם להערכותינו בימים אלה היקף ההלוואות הנדרש על ידי כלל העסקים הקטנים הבינוניים והגדולים, עם שימת לב לקטנים שנמצאים בסיכון מוגבר, גדול פי כמה וכמה מהתקציב שנקבע. הדבר מייצר סיכון באופן ישיר לעסקים הקטנים, שכן בשל מגבלת התקציב הבנקים מתעדפים את העסקים הגדולים והיציבים, ודאי את אלה השייכים לסניף שלהם. יוצא מכך שדינם של עסקים רבים הוא לקבל סירוב לקבלת הלוואה.

2. אנחנו נחשפים לתמונה עגומה על פיה **הבנקים מקשים על מבקשי ההלוואות הקטנים ומסרבים לבקשות של הלוואות**. אותם מבקשי ההלוואות הקטנים שמצבם התדרדר אך ורק בעקבות המשבר מסורבים והם עומדים בפני קריסה שמקורה הוא תזרימי. ברור **שתכלית הקרן היא סיוע לעסקים קטנים ובינוניים** שנפגעו בעקבות המשבר, למרות תכלית זו העברת הסכמות הבלעדית לבנק לגבי החלטה לקבלת ההלוואה או סירובה, גרמה לכך שדווקא העסקים המבוססים והאיתנים הם אלה שמקבלים את ההלוואות והעסקים הקטנים והבינוניים הם אלה שמסורבים. ר׳ דוגמה בנספח א׳. בהמשך לאמור לעיל, נוצר מצב בו הוגשו מספר רב של בקשות בבת אחת. נוכח זאת, נדרש להקים מנגנון שמתעדף בקשות של **עסקים קטנים ובינוניים שנפגעו קשות מהמשבר**.

עדכון תנאי הקרן העלול להקשות על עסקים קטנים ובינוניים

3. אתמול עודכן אתר הבקשות כך שבמקום האפשרות של מתן הלוואות עד 500 אלף ש״ח או 8% מהמחזור השנתי- **גבוה מבניהם**״ מופיע ״8% מהמחזור השנתי ועד 20 מיליון ש״ח״. כלומר, הבנקים עלולים לפרש **אמירה זו באופן מחמיר** כך שעסק שהמחזור שלו בשנת 2019 הוא מיליון ש״ח, **יוגבל בבקשתו** לסכום של 80 אלף ש״ח. ר׳ תמונה מאתר הקרן בנספח ב׳.

מנגנון של מקדמות

4. בישיבה הקודמת החשב הכללי ציין שהבנקים יאפשרו מנגנון של קבלת כספים טרם קבלת ההלוואה, לצערנו דבר שבפועל לא קרה. עסקים רבים זקוקים למזומנים עכשיו בשביל שיהיה להם ״חמצן״. לחלק מהעסקים השקים של לקוחותיהם חוזרים ונוצר גלגל שלילי במשק עלול להוביל לקריסתו. מתן הכספים מוקדם ככל הניתן הוא קריטי להמשך פעילותו של המשק בכללותו.

רחוב מונטפיורי 1
בית לשכת רואי חשבון
ע״ש קסירר
ת.ד. 29281
תל אביב 6129201
טל. 03-5116666
פקס. 03-5116665
אתר: www.icpas.org.il
E-mail: cpas@icpas.org.il

<u>החמרה בירוקרטית ולא הקלה בירוקרטית</u>

5. למרות האמור בדיונים קודמים ואמירות החשב הכללי **אין הפחתה בירוקרטית כלל.** להלן דוגמה לרשימה של מסמכים שנדרשים בעת בקשת ההלוואה, **לרבות אישור רואה חשבון שעומד בסתירה לכללים המקצועיים החלים עליו מכוח חוק רואי חשבון** ותקנותיו. רואה חשבון מנוע מלתת דוח רואה חשבון שאינו בהתאם לכללי המקצוע ותקנותיו. הדרישה למכתב זה הינה בגדר דרישה להסבר החורג מסמכויותיו של רואי החשבון וחורג מתקני הביקורת המקובלים. בנוסף, אנו בעיצומו של המשבר כך שרואה החשבון של העסק לא יכול להעריך את הפגיעה שבמרבית העסקים נמצאת בעיצומה ויש אי-ודאות משמעותית לגבי תוצאותיה. יש לדרוש מכתב זה מבעל העסק ומנהלו, ולא מרואה החשבון.

<u>חברות</u>

1. מאזן מבוקר 2018 + 2017
2. מאזן מבוקר 2019/ מאזן בוחן + דוח מע"מ + 126
3. ריכוז יתרות בנקים אחרים כולל פירוט הלוואות.
4. מכתב הסבר מרו"ח של החברה לגבי הפגיעה בעסק והקשר לקורונה.
5. טופס הצהרת הלווה כלפי הבנק.
6. טופס הצהרת עושר אישי.
7. תזרים מזומנים לעסק ל-3 חודשים קדימה.

<u>עוסק מורשה</u>

1. שומת מס 2018 + דוח רווח והפסד חתום.
2. שומות מס 2017 + דוח רווח והפסד חתום.
3. דו"ח רווח והפסד 2019 + מע"מ + 126.
4. ריכוז יתרות בנקים אחרים כולל פירוט הלוואות.
5. מכתב הסבר מרו"ח של החברה לגבי הפגיעה בעסק והקשר לקורונה.
6. טופס הצהרת הלווה כלפי הבנק.
7. טופס הצהרת עושר אישי.
8. תזרים מזומנים לעסק ל-3 חודשים קדימה.

עיניכם הרואות שאין פה הפחתה בירוקרטית כלל וכלל, ואף ייתכן **ויש החמרה בירוקרטית**. משמעות הנ"ל היא שהגשות של בקשות להלוואות מתעכבות, נדרשת השקעה של תשומות רבות בהכנת המסמכים וכל יום שעובר עלול להוביל את העסקים הקטנים והבינוניים לקריסתם. בנוסף, יש מספר לא מבוטל של עסקים ועוסקים **שאין להם דוחות 2018 מבוקרים, או שטרם הגישו את דוחות 2018**. לאותם עסקים ולעוסקים **ניתנה אורכה** המאפשרת הגשה של דוחות שנת 2018 **עד סוף חודש אפריל**, ואף צפויה דחייה נוספת בשל הבידוד של מרבית בעלי העסקים בישראל. הבנקים דורשים מאותם בעלי העסקים את הדוחות אחרת יסורבו ולא יקבלו את ההלוואות, נהיר שמדובר בדרישה לא סבירה בעליל.

<u>חוסר אחידות בטפסים המוגשים</u>

.6 בכל בנק קיימות דרישות שונות וטפסים אחרים בעת בקשת ההלוואה, לא יעלה על הדעת שאין פורמט אחיד ומנגנון ברור לכל הגשת בקשה. מיותר לציין שחלק מהבנקים אף דורשים נתוני הנהלת חשבונות לרבעון ראשון של 2020.

<u>פניות שהועברו לגופים המתאמים במתכונת הקודמת לא מקבלות מענה</u>

7. למרות האמירות של החשב הכללי בדיון הקודם, **פניות שהועברו לגופים המתאמים במתכונת הקודמת לא מקבלות מענה**. בחלק מהפניות מקבלים הפונים מיילים בהם נאמר לפונים שהטיפול

בבקשתו הופסק בשל פרסומי הקרן החדשה, בחלק מהפניות נאמר לפונים שהבקשה הועברה למשרד האוצר. מיותר לציין שעבור חלק מעסקים כל יום הוא קריטי בשביל המשך פעילותם. (ר' נספח ג')

מענה לא מספיק מהיר

8. פניות רבות לא מקבלות מענה מהיר, וזאת למרות שמועבר מייל אוטומטי ובו נטען שנציג הבנק יצור קשר "עד ליום עסקים אחד מיום קבלת הבקשה". לדוגמה בקשה שהוגשה ביום רביעי ה-1.4 נציגי הבנק טרם פנו למבקש. (ר' נספח ד')

הפניה של הבנקים לאתר משרד האוצר שאמור לשמש כ"ליד" בלבד לבנק

9. לקוחות שפונים לבנקים באופן ישיר קיבלו הנחיה לפנות לאתר, הדבר מסרבל את התהליך. בייחוד שכל האתר הייעודי מטרתו היא רק לקשר בין המבקש לבנק.

הבקשות להלוואות נעשות דרך האזור האישי – דבר שמבלבל אנשים ואינו נותן מענה למייצגים

10. האתר בנוי כך שאדם המבקש הלוואה נדרש להיכנס **לאזור האישי שלו** ולבקש הלוואה **עבור העסק שלו**. יש מקרים רבים של חברות שמנהלי הכספים שלהם מבקשים לבקש עבורן הלוואות, יש מקרים רבים בהם העסקים מבקשים מהמייצגים להגיש בקשות עבורם. הדבר גורם לבלבול רב, חלק מהאנשים לא מגישים, חלק מגישים באזור האישי שלהם עבור מספר עסקים בניגוד להנחיות באתר.

לא ניתן לתקן טעויות לאחר שהוגשה בקשה באתר

11. לא ניתן לשנות את הבנק או פרטים של הלוואה לאחר הגשתה, לא ניתן למחוק בקשה להלוואה ולא ניתן להקים בקשה חדשה לעסק שביקש הלוואה במערכת.

בכבוד רב,

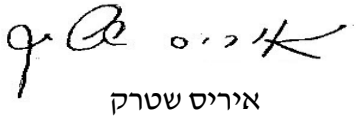

איריס שטרק
נשיאת לשכת רואי חשבון

העתק:
מר רוני חזקיהו, החשב הכללי.
חברי ועדת הכספים.

נספח א'

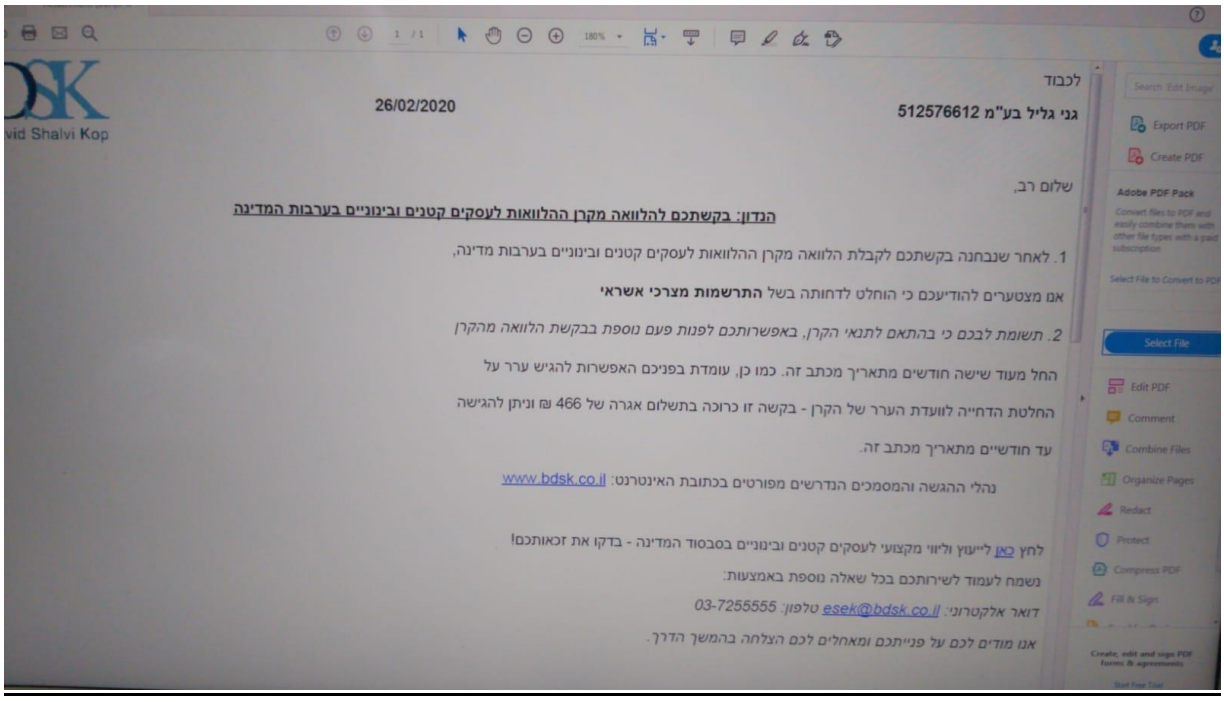

לכבוד

גני גליל בע"מ 512576612

26/02/2020

שלום רב,

הנדון: בקשתכם להלוואה מקרן ההלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה

1. לאחר שנבחנה בקשתכם לקבלת הלוואה מקרן ההלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה,

אנו מצטערים להודיעכם כי הוחלט לדחותה בשל **התרשמות מצרכי אשראי**

2. *תשומת לבכם כי בהתאם לתנאי הקרן, באפשרותכם לפנות פעם נוספת בבקשת הלוואה מהקרן*

החל מעוד שישה חודשים מתאריך מכתב זה. כמו כן, עומדת בפניכם האפשרות להגיש ערר על

החלטת הדחייה לוועדת הערר של הקרן - בקשה זו כרוכה בתשלום אגרה של 466 ₪ וניתן להגישה

עד חודשיים מתאריך מכתב זה.

נהלי ההגשה והמסמכים הנדרשים מפורטים בכתובת האינטרנט: www.bdsk.co.il

לחץ כאן לייעוץ וליווי מקצועי לעסקים קטנים ובינוניים בסבסוד המדינה - בדקו את זכאותכם!

נשמח לעמוד לשירותכם בכל שאלה נוספת באמצעות:

דואר אלקטרוני: esek@bdsk.co.il טלפון: 03-7255555

אנו מודים לכם על פנייתכם ומאחלים לכם הצלחה בהמשך הדרך.

להלן ההודעות שקיבלתי מרואה חשבון חבר לשכה:

בהמשך לשיחתנו מהיום רצ"ב הדחייה.
תחילה אבהיר כי הבקשות לא הוגשו על ידי.
המדובר בחברה המנהלת אולם שמחות המתנהל במבנה שבבעלות החברה. הייתה דחייה בסוף פברואר בהנמקה התרשמות מצרכי אשראי .
והבקשה הנוספת שהוגשה לאור המצב וסגירת האולם לאחר ביטול כל הזמנות החתונה בשנת 2020 נדחתה אף היא בהנמקה בשל התנהלות בנקאית
יישר כח בריאות והצלחה.

אני: יש לי אישור להעביר ?

יכול להעביר
ממילא אם לא יקבלו הלוואה החברה תיכנס להקפאת הליכים במקרה הטוב.
להשלמת התמונה החברה מפרנסת מעל כ30 משפחות בעונה ומהווה אחד האולמות היחידים למגזר באזור חיפה..

רו"ח דין קריספין

ראש הסגל המקצועי

03-5116641 | 03-5116661 | Din@icpas.org.il | רח' מונטיפיורי 1 תל אביב 6129201

לשכת רואי חשבון בישראל
Institute of Certified Public Accountants in Israel

נספח ב'

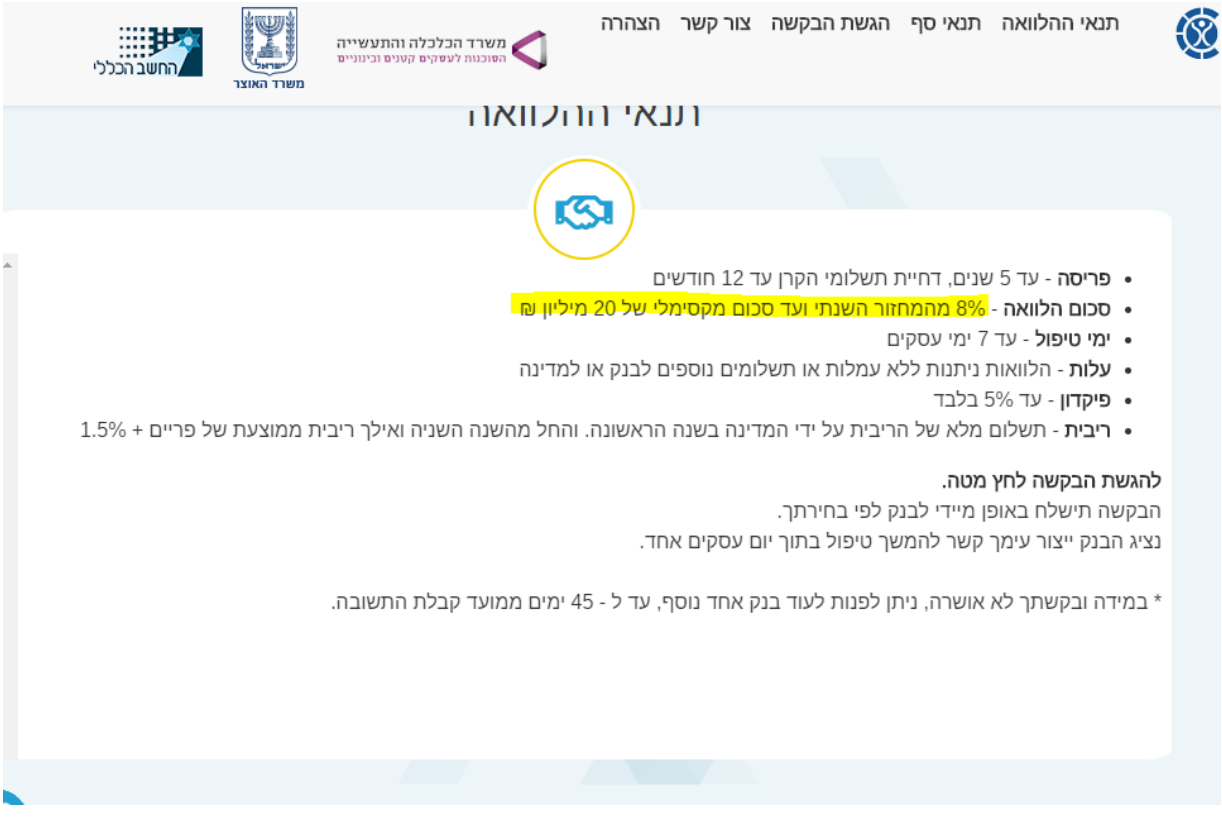
תנאי ההלוואה
תנאי סף
הגשת הבקשה
צור קשר
הצהרה
משרד הכלכלה והתעשייה
השוכנות לעסקים קטנים וביינוניים
משרד האוצר
החשב הכללי
תנאי ההלוואה
פריסה - עד 5 שנים, דחיית תשלומי הקרן עד 12 חודשים
סכום הלוואה - 8% מהמחזור השנתי ועד סכום מקסימלי של 20 מיליון ₪
ימי טיפול - עד 7 ימי עסקים
עלות - הלוואות ניתנות ללא עמלות או תשלומים נוספים לבנק או למדינה
פיקדון - עד 5% בלבד
ריבית - תשלום מלא של הריבית על ידי המדינה בשנה הראשונה. והחל מהשנה השניה ואילך ריבית ממוצעת של פריים + 1.5%
להגשת הבקשה לחץ מטה.
הבקשה תישלח באופן מיידי לבנק לפי בחירתך.
נציג הבנק ייצור עימך קשר להמשך טיפול בתוך יום עסקים אחד.
* במידה ובקשתך לא אושרה, ניתן לפנות לעוד בנק אחד נוסף, עד ל - 45 ימים ממועד קבלת התשובה.

נספח ג'

From: Ehab Lahham <ehab.lahham@gmail.com>
Sent: Thursday, April 2, 2020 10:54 AM
To: Din Kispin <din@icpas.org.il>
Subject: Fwd: 3

---------- Forwarded message ---------
From: **Sonya Reshetnikov** <Sonyar@gse.co.il>
Date: Thu, Apr 2, 2020 at 9:11 AM
Subject: Re: 3 - מ"ר **ויקטור גרייב בע**
To: Ehab Lahham <ehab.lahham@gmail.com>

30.03.2020 הוחלט על הקמתה של קרן חדשה ייעודית
לנפגעי קורונה כאשר הטיפול בבקשות יופנה באמצעות אתר משרד האוצר ישירות לבנק בו מבוקשת ההלוואה, ללא צורך בהגשת מסמכים לגוף המתאם. על כן אתם מתבקשיםלהעביר את בקשתכם באופן מקוון באמצעות אתר משרד האוצר שכתובתו https://govextra.gov.il/mof-gloans-corona/. מדובר במילוי של 13 שדות אינפורמטיביים ללא צורך בצירוף מסמכים כלשהם.

לידיעתכם, במסלולים הרגילים (הון חוזר/השקעות/משולב/תעשייה וכו') נמשיך לקבל בקשות במייל של גיזה keren.giza@gse.co.il.

בברכה,

GIZA SINGER EVEN

סוניה רשטניקוב

גיזה זינגר אבן בע"מ טלפון: 03-5213030 - שלוחה 3029 פקס: 03-5213020

רח' ז'בוטינסקי 7, רמת גן office2@gse.co.il www.gse.co.il

From: Ehab Lahham <ehab.lahham@gmail.com>
Sent: Wednesday, March 25, 2020 3:14 PM
To: keren giza <keren.giza@gse.co.il>
Subject: 3

<u>פניית רואה חשבון מייצג נוסף:</u>

להלן רשימת עסקים שהוגשו לקרן גיזה וטרם נתקבל איזשהו מענה :

1. 24/3/2020-יוסף נקר בעמ 511616450
2. 25/3/2020-בורגוס קריון בעמ 513931956
3. 25/3/2020-בורגוס אשדוד בע514294958
4. 25/3/2020-ברקפסט בעמ 515030674
5. 25/3/2020-איטלקיה פומובעמ 515418606
6. 26/3/2020-בורגוס ראשו בעמ 514701580
7. 30/3/2020-אופק וולקרס בעמ 515581056

היחיד שהתקבל מענה שמועבר לטיפול ישירות מול הבנק- אביאל דיין ת.ז 057800948.בקשה הוגשה בתאריך 24/3/2020.

עומר פיתוח עסקי בעמ חפ 513796383 הוגש 23 למרץ היחיד שקיבל אישור קבלת מסמכים בכתב מגיזה ב 27 לחודש

1. איב-51592025
2. בס מאור-515139285
3. הוגשו ב 30 לחודש . לא נתקבלה תגובה.

פניית רואה חשבון סמנכ"ל כספים

From: Oded Ben Baruch <Oded@obb.co.il>
Sent: Thursday, April 2, 2020 10:27 AM
To: Din Kispi <din@icpas.org.il>
Subject: FW: 513980979
Importance: High

דין שלום רב ,
תודה על שיחתנו הטלפונית.
לבקשתך רצ"ב במייל מטה (מסומן בצהוב), תשובת משרד רו"ח
רו"ח בן דוד BDSK
הבקשה הוגשה ב 29/3/2020 ונענתה בתשובה אוטומטית באותו תאריך .

אין בידינו כל מידע או אינפורמציה היכן עומדת הבקשה, ואם בכלל הוגשה ליעדה.
נכון להיום, הבנק החזיר 6 שיקים והאינפורמציה הועברה ל בי.די. אי. – כך שהחברה חדלה לקבל אשראים הן מספקיה והן מהבנקים, והיא על סף קריסה.

אנא טיפולך המסור והמהיר.

דין, שוב תודה רק אשר לי קבלה כדי שאהיה בטוח שקבלת את המייל.

בברכה,
גולן יניב, מנכ"ל
054-4206055
ושל רו"ח שלי עודד בן ברוך
054-7434712
oded@obb.co.il

From: Oz Ben Baruch <ozbenba@gmail.com>
Sent: Thursday, April 2, 2020 10:00 AM
To: Oded Ben Baruch <Oded@obb.co.il>; Oded Gmail <cpa223@gmail.com>
Subject: Fwd: Automatic reply: 2 מתוך 1 מאת

---------- Forwarded message ---------
: **Esek** <esek@bdsk.co.il>
Date: 14:37 , 2020 בנובמבר
Subject: Automatic reply: 2 מתוך 1 מאת: ג'יגהבייט
To: Oz Ben Baruch <ozbenba@gmail.com>

שלום רב,

בקשתך התקבלה ונמצאת בתהליך קליטה.

בכבוד רב,

BDSKבן דוד שלוי קופ ושות רואי חשבון

נספח ד'

מאת: **NoReply - קרן הלוואות לסיוע במשבר הקורונה**<noreply_coronaloan@mof.gov.il>
Date: יום ד', 1 באפר' 2020 ב-13:39
Subject: קרן הלוואות בערבות מדינה (סיוע קורונה) - משפחתון לבנה, 51293314
To: dinkrispin@gmail.com <dinkrispin@gmail.com>

משרד האוצר

החשב הכללי

דין קרספין שלום רב,

בקשתך לקבלת הלוואה בקרן סיוע לעסקים בעקבות התפשטות נגיף קורונה נקלטה ונשלחה לבנק בנק לאומי לישראל בע"מ, סניף 837.
נציג הבנק יצור עמך קשר עד ליום עסקים אחד ממועד קבלת הבקשה.

אין להשיב להודעה זו.

בברכה,
קרן הלוואות לסיוע במשבר הקורונה בערבות המדינה